

Asia: VN/8745/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja muista hallinnollisista menettelyistä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, SBB, kiittää mahdollisuudesta antaa lausunnon. Uusiutuvan energian direktiivin, RED 2, tavoitteena on edistää uusiutuvaan energian tuotantoa ja käyttöä Euroopassa. Lupamenettelyiden sujuvoittaminen on yksi toimenpiteistä, jotka jäsenmaiden tulee toteuttaa osana direktiivin kansallista toimeenpanoa. RED2 on tärkeä puitedirektiivi biokaasusektorille. Sujuvat lupakäsittelyt ovat erityisen tärkeitä biokaasusektorille, sillä toimiala omaa hyvät kasvunäkymät ja investointipotentiaalin.

SBB:n arvion mukaan lakiesitys koskee vuoteen 2030 mennessä satakuntaa biometaania tuottavaa biokaasulaitosta Suomessa. Suomessa on löydettävä uusia päästöjen vähennyskeinoja, jotta liikenteelle asetut päästövähennystavoitteet toteutuvat. Nykysillä toimenpiteillä liikenteen päästöt vähenevät yhteensä noin 37 prosenttia vuoteen 2030 mennessä, kun tavoitteena on 50 prosentin vähennys. Biokaasun potentiaali on toistaiseksi lähes valjastamatta, kun biokaasun päästövähennysvaikutus on nyt noin 30 000 CO₂-tonnia (vuonna 2019 biokaasun osuus oli 58 % ja kaasuautojen lukumäärät: 9 380 henkilöautoa, 235 kuorma-autoa, 745 pakettiautoa), kun se voisi olla yli 800 000 CO₂-tonnia (esim. 100% biokaasua: 50 000 henkilöautoa, 8000 kuorma-autoa ja 4000 pakettiautoa).

SBB suhtautuu kriittisesti lakiehdotuksen keskeisiin kohtiin. Esityksen mukaan lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät nyt eräät keskeiset menettelyt (ympäristövaikutusten arviointimenettely ja kaavoitus), ja nopeutettu määräaikainen kokonaiskäsittely mahdollistettaisiin ainoastaan sähköä tuottaville voimalaitoksille. Erityisen huolissaan SBB on uusiutuvien polttoaineiden valmistuksen jäämisestä määräaikaisten ulkopuolelle, sillä se koskettaa suoraan liikennebiokaasulaitoshankkeita Suomessa. Esitys ei täten SBB:n näkemyksen mukaan noudata uusiutuvan direktiivin henkeä, eikä näin edistä uusiutuvan energian hankkeiden sujuvoittamista eikä ole myöskään hallitusohjelman mukainen. SBB jätti yhdessä muiden toimialojen kanssa eriävän mielipiteen RED2 luvitustyöryhmän loppuraporttiin, jonka pohjalta hallituksen esitys on valmisteltu.

2 § Lain soveltamisala ja suhde muuhun lainsäädäntöön

SBB haluaa kiittää siitä, että työryhmä on arvioinut laajasti eri menettelyitä ja harkinnut niiden mukaan ottamista lain piiriin. Myös lakiesityksessä on mukana suuri joukko eri menettelyitä, mikä on SBB:n mielestä hyvä asia. Pyrkimys ”yhden luukun menettelyyn” on erittäin kannatettavaa. SBB pitää kuitenkin valitettavana sitä, etteivät kaavoitus ja ympäristövaikutusten arviointi ole menettelyiden mukana, sillä niiden vaikutus uusien hankkeiden lupamenettelyiden kokonaiskeston kannalta on usein hyvin keskeisin. Menettelyiden kokonaissujuvuuden varmistamiseksi, SBB esittää lisättäväksi lain soveltamisalaan kaavoituksen ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyn.

5 § Yhteyspisteviranomainen

SBB kannattaa ehdotusta, että N.N. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimii lain mukaisena yhteyspisteviranomaisena ja hoitaa sille tässä laissa säädetty tehtävät. SBB pitää tärkeänä, että yhteyspisteviranomaiselle annetaan riittävät resurssit tehtävän hoitamiseen. SBB pitää tärkeänä, että yhteyspisteviranomaisen biokaasuhankkeita koskeva osaaminen varmistetaan. Biokaasuhankkeet ovat poikkeuksellisen monimutkaisia (menetelmällisesti) ja usea hakija tarvitsee neuvontaa, mikä on mainittu myös perustelumuiotiossa.

8 § Voimalaitoksen lupamenettelyiden ja muiden hallinnollisten hyväksymismenettelyiden määräajat

SBB mielestä biokaasusektorin kannalta lakiehdotuksen keskeisin kohta on 8 §, joka määrittelee määräajat luvitus- ja muiden menettelyllisten hankkeiden kokonaiskestolle siten, että uusien hankkeiden menettelyiden kokonaiskesto on korkeintaan kaksi vuotta ja muutoshankkeiden kesto vuoden. Nyt lakiehdotuksessa esitetään, että määräajat koskisivat ainoastaan sähköä tuottavia laitoksia. Täten polttoaineen valmistus, kuten liikennebiokaasun tuotanto, ja lämmityslaitokset jäisivät määräaikaisten soveltamisalan ulkopuolelle. SBB esittää, että polttoaineen valmistus ja lämmityshankkeet otetaan mukaan asetettujen määräaikaisten piiriin.

Rajaamalla määräaikainen käsittely ainoastaan voimalaitoksille, laitetaan niiden hankkeiden lupakäsittelykokonaisuudet etusijalle suhteessa muihin uusiutuvan energian hankkeisiin sekä kaikkiin

hankkeisiin ylipäättänsä. Tämä luultavasti aiheuttaa viivästystä muiden hankkeiden etenemisessä. Nämä riski on tunnistettu myös lakiehdotuksen perustelumuistiossa sivulla 40.

Lakiesitys ei onnistu valjastamaan uusiutuvan energian potentiaalia, sillä se vaikuttaisi sellaisenaan edistävän uusiutuvan energian hankkeiden sujuvoittamista Suomessa ainoastaan jonkun verran. Myös aluetaloudelliset hyödyt biokaasun osalta voivat jäädä hyödyntämättä, jos biokaasulaitoshankkeet viivästyvät. Nämä on nostettu esille kattavasti perustelumuistiossa vaikutusten arviointiosioissa.

Biokaasun kannalta ehdotus pykäläksi 8on erityisen hankala, koska biokaasulaitosten menettelyt ovat usein monimutkaisia ja haastavia niin toiminnanharjoittajille kuin viranomaisille. Tämä on tunnistettu niin perustelumuistiossa, työryhmän loppuraportissa kuin kansallisessa biokaasuohjelmassa. Kansallisessa biokaasuohjelman (TEM, 28.1.2020) loppuraportissa suositellaan, että uusiutuvan energian direktiivin toimeenpanoon liittyvän lupamenettelykokonaisuuden toimeenpanossa huomioidaan erityisesti biokaasun tarpeet.

Pahimmassa tilanteessa kotimainen biokaasun tuotantomäärien kasvu viivästyy, jolloin kasvava liikennekaasun kysyntä kohdistuu fossiilisiin polttoaineisiin. Sujuvilla lupamenettelyillä voidaan osaltaan parantaa kotimaisen biokaasun hintakilpailukyky suhteessa ulkomaiseen biokaasuun.

Menettelykäsikirja 13 §. Laatiminen, julkaiseminen ja päivittäminen.

SBB pitää menettelykäsikirjaa lähtökohtaisesti hyvänä työkaluna neuvonnan tehostamiseksi. Oikeanlaisella neuvonnalla voidaan sujuvoittaa menettelyitä. SBB haluaa kuitenkin todeta, että menettelykäsikirjan lopullinen ”onnistuminen” nähdään vasta sitten, kun menettelykäsikirja on laadittu ja koekäytetty. SBB:n mielestä onnistumisavaimet liittyvät siihen, että menettelykäsikirja on ajan tasalla, helppokäyttöinen ja kattava. Täten SBB pyytää päästä mukaan kehittämään menettelykäsikirjaa biokaasulaitosten osalta. Biokaasun osalta menettelykäsikirjaan olisi järkevää listata kaikki hankekohtaiset luvat ja menettelyt, jotta hakija ja viranomaiset saisivat hyvän käsityksen kokonaisuudesta. Työryhmän loppuraportti tarjoaa tähän jo hyvän tausta-aineiston. Pidämme myös tärkeänä, että menettelykäsikirjaa päivitetään riittävän usein. RED 2 toimeenpanon myötä menettelykäsikirjaan on varmasti saatavilla hyviä esimerkkejä myös muista EU-maista.

Violainen-Hynnä Anna
Suomen Biokierto ja Biokaasu ry